

Cyngor Sir Ynys Môn	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	26/11/2024
Pwnc / Testun:	Cynllun Strategol Moderneiddio'r Gwasanaeth Oedolion 2024-2029
Deilydd(ion) Portffolio:	Cynghorydd Alun Roberts
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Arwel Wyn Owen
Awdur yr Adroddiad: Tel: E-bost:	Arwel Wyn Owen 01248 752744 ArwelOwen3@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Yn berthnasol i'r holl aelodau etholedig

A – Argymhelliad / Argymhellion a rheswm / rhesymau
<p>Argymhelliad</p> <p>Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith fabwysiadu 'Cynllun Strategol Moderneiddio'r Gwasanaeth Oedolion 2024-2029'.</p> <p>Cefndir</p> <p>Mae'r Cyngor wedi, ac yn parhau i wynebu pwysau sylweddol. Er gwaethaf hyn trwy ymroddiad staff mae'r Cyngor yn llwyddo i gefnogi unigolion gan roi pwyslais ar uchafu annibyniaeth a llesiant.</p> <p>Dros y pandemig bu'n ofynnol adolygu trefniadau gofal a'r modd o ddarparu gwasanaethau ac mae'n bwysig parhau i ddatblygu ac esblygu. Gan fod pwysau a gofynion yn cynyddu a phoblogaeth Ynys Môn yn heneiddio rhaid ystyried sut allwn weithredu at y dyfodol. Tra bod adnoddau ariannol yn gyfyng, argaeledd staff yn heriol, mae disgwyliadau'r cyhoedd, Llywodraeth Cymru ar gyfundrefn iechyd yn ymestyn. Oherwydd hyn mae trawsnewid a moderneiddio'r dull o gynllunio a darparu gwasanaethau yn anorfod.</p> <p>Cyd-destun</p> <p>Mae Cynllun y Cyngor 2023-2028, yn cadarnhau ymrwymiad i ofal cymdeithasol a llesiant, ac mae'n amserol adnabod sut allwn foderneiddio er mwyn parhau i gyflawni'n effeithiol ac effeithlon.</p>

Bwriad y cynllun strategol yw cadarnhau cyfeiriad cadarn a chlr gan amlinellu camau pendant i ymateb i'r heriau ac i drawsffurfio a moderneiddio elfennau o'r gwasanaeth fel ei bod yn addas ar gyfer y dyfodol.

Pwrpas y cynllun strategol yw dangos sut byddwn yn moderneiddio gwasanaethau pobl hyn, anabledd dysgu ac iechyd meddwl er mwyn rhoi'r cymorth cywir ar yr adeg gywir, gan gydnabod bod gofynion ran darparu gwasanaethau cymdeithasol wedi newid. Mae'r Cyngor yn ymrwymo i:

Meysydd Blaenoriaeth Allweddol

Rhoi'r cymorth cywir ar yr adeg gywir.

1. Cydweithio i fod yn ynys oed gyfeillgar - trwy gydlynu gweithgaredd a hwyluso gwasanaeth ataliol.
2. Trawsnewid gweithgareddau dydd – parhau gyda symudiad positif i gynnal gweithgareddau dydd mewn lleoliadau cymunedol .
3. Gwasanaethau tai a chefnogaeth (anableddau dysgu) - creu rhaglen i uchafu a moderneiddio stoc 'Tai gyda Chefnogaeth' i sicrhau effeithiolrwydd.
4. Gwasanaeth ysbaid (anabledd dysgu) – adnabod a datblygu adeilad newydd pwrpasol.
5. Tai gofal ychwanegol - datblygu cynllun tai gofal ychwanegol er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i bobl allu byw yn annibynnol yn eu cymunedau eu hunain yn hirach.
6. Cartrefi preswyl y Cyngor – dargyfeirio adnoddau staff a chyllid i ddarpariaethau fforddiadwy a mwy cost effeithiol sy'n cwrdd ag anghenion.
7. Datblygu gwasanaeth ariannol gynaliadwy.

B – Pa opsiynau eraill bu i chi ystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac/neu am ddewis yr opsiwn hwn?

Mae'r 'Cynllun Strategol Moderneiddio'r Gwasanaeth Oedolion' yn gosod blaenoriaethau'r Gwasanaeth Oedolion ar gyfer y cyfnod 2024 - 2029. Mae'r saith maes blaenoriaeth allweddol yn gosod cyfeiriad strategol ac yn ymgorffori nifer o opsiynau a chynlluniau unigol.

C – Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Nid yw cymeradwyo'r cynllun strategol hwn yn fater sydd wedi'i gadw i'r Cyngor llawn, ac nid yw'n cael ei ddirprwyo i Swyddogion ychwaith. Yn unol â hynny, yn ddiodyn, mabwysiadu'r cynllun strategol yw penderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith.

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Mae'r 'Cynllun Strategol Moderneiddio'r Gwasanaeth Oedolion' yn gosod blaenoriaethau'r Gwasanaeth Oedolion ar gyfer y cyfnod 2024 - 2029 er mwyn gwireddu amcanion cynllun y Cyngor 2023 - 2028.

D – A yw'r penderfyniad hwn oddi fewn i'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Gosod cyfeiriad strategol yw bwriad yr adroddiad, bydd oblygiadau cyllidol y cynlluniau sy'n cael eu datblygu yn cael eu hystyried fel rhan o'r broses datblygu cynlluniau unigol.

Dd – Asesu'r effeithiau posibl (os yn berthnasol):

1	Sut mae'r penderfyniad yma'n effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys?	Mae'r penderfyniad yma'n gyson gyda, ac yn gam positif tuag at wireddu amcanion Cynllun y Cyngor 2023-28.
2	A yw hwn yn benderfyniad a ragwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod i'r dyfodol? Os felly, sut?	Dim yn uniongyrchol, fodd bynnag, amcan cynlluniau unigol fydd darparu cefnogaeth a gwasanaethau i bobl mewn modd effeithiol ac effeithlon.
3	A ydym wedi bod yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, rhowch wybod gyda phwy.	Dim yn berthnasol.
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rheini y byddai'r penderfyniad yn cael effaith uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.	Dim ar y pwynt yma. Bydd cadarnhau cyfeiriad strategol gyda'r adroddiad yma yn arwain at ymgynghori gyda dinasyddion mewn perthynas â rhai cynlluniau pan fo hyn yn briodol.
5	Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan y Ddeddf Gydraddoldeb 2010.	Gweler Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn Atodiad 2.

6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad yn ei gael ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	Gweler Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn Atodiad 2.
7	Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Dim effeithiau negyddol wedi'u hadnabod. Gweler Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn Atodiad 2.

E – Gyda phwy yr ymgynghoroch? Beth oedd eu sylwadau?		
1	Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (TA) (gorfodol)	Mae sylwadau gan y Tîm Arweinyddiaeth wedi'u hymgorffori yn yr adroddiad.
2	Cyllid / Swyddog 151 (gorfodol)	Mae sylwadau gan y Swyddog Adran 151 wedi'u hymgorffori yn yr adroddiad.
3	Swyddog Cyfreithiol / Monitro (gorfodol)	Mae sylwadau gan y Swyddog Monitro wedi'u hymgorffori yn yr adroddiad.
4	Adnoddau Dynol (AD)	Dim effaith uniongyrchol ar staff.
5	Eiddo	Amherthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth (TG)	Amherthnasol
7	Caffael	Amherthnasol
8	Sgriwtini	Bydd adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r pwyllgor sgriwtini.
9	Aelodau Lleol	Amherthnasol

F - Atodiadau:
<p>Atodiad 1 - Cynllun Strategol Moderneiddio'r Gwasanaeth Oedolion 2024-2029</p> <p>Atodiad 2 - Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb</p>

Ff – Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am ragor o wybodaeth):

Cynllun y Cyngor 2023-28

Ynys Môn

THE ISLE OF

Anglesey

Cynllun Strategol Moderneiddio'r Gwasanaeth Oedolion 2024-2029

Mae'r ddogfen hefyd ar gael yn Saesneg /
This document is also available in English.

Rhagair

Cyng. Alun Roberts

Deilydd Portffolio –
Gwasanaeth Oedolion
a Diogelwch
Cymunedol

Arwel Wyn Owen

Pennaeth
Gwasanaethau
Oedolion

Mae'r Cyngor wedi, ac yn parhau i wynebu pwysau sylweddol gyda galw'n cynyddu ac adnoddau'n prinhau. Er gwaethaf hyn trwy ymroddiad staff mae'r Cyngor yn llwyddo i gefnogi unigolion gan roi pwyslais ar uchafu annibyniaeth a llesiant.

Mae Cynllun y Cyngor yn cadarnhau ymrwymiad i ofal cymdeithasol a llesiant, ac mae'n amserol adnabod sut allwn foderneiddio gwasanaethau er mwyn parhau i gyflawni'n dyletswyddau'n effeithiol ac effeithlon.

Bwriad y Cynllun Strategol yw cadarnhau'r llwybr i ddatblygu elfennau o'r gwasanaeth fel ei bod yn addas a fforddiadwy ar gyfer y dyfodol, tra'n parhau i esblygu i fod yn Ynys Oed Gyfeillgar.

Gan fod pwysau a gofynion yn cynyddu a phoblogaeth yr Ynys yn heneiddio rhaid ystyried sut allwn weithredu at y dyfodol. Tra bod adnoddau ariannol yn gyfyng, argaeledd staff yn heriol, mae disgwyliadau'r cyhoedd, Llywodraeth Cymru ar gyfundrefn iechyd yn ymestyn. Oherwydd hyn mae moderneiddio'r dull o gynllunio a darparu gwasanaethau yn anorfod.

Mae'r Cyngor yn ymroddedig i gydraddoldeb, ac i ddylunio cynlluniau i foderneiddio'r gwasanaeth ar y cyd gyda thrigolion a phartneriaid allweddol Ynys Môn. Mae hyn yn greiddiol i gwrdd ag amcan strategol Cynllun y Cyngor ar gyfer Gofal Cymdeithasol a Llesiant, sef 'rhoi'r cymorth cywir ar yr adeg cywir'.

Pwrpas y cynllun strategol?

Ein bwriad yw gwella llesiant pobl sydd angen gofal, a'i gofalwyr gan gydymffurfio gyda gofynion y Ddeddf Gwasanaeth Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 sy'n cadarnhau'r fframwaith cyfreithiol.

Pwrpas y cynllun strategol yw dangos sut byddwn yn moderneiddio gwasanaethau pobl hŷn, anabledd dysgu ac iechyd meddwl, gan gydnabod bod y gofynion o ran darparu gwasanaethau cymdeithasol wedi newid. Mae'r Cyngor yn ymrwymo i:

1. Rhoi pwyslais ar gefnogi pobl i barhau mor annibynnol â phosib yn y gymuned.
2. Gwrando ar bobl sy'n derbyn gwasanaethau a sicrhau cyfleoedd i fynegi barn.
3. Cydweithio gyda defnyddwyr a phartneriaid gan ganolbwyntio ar 'beth sy'n bwysig'.
4. Gwarchod safon gwasanaethau a theilwra ymateb yn unol â disgwyliadau.
5. Symleiddio trefniadau gweithredol er mwyn ymateb yn brydlon a chyson.
6. Sicrhau fod y gwasanaeth ar sail ariannol gynaliadwy at y dyfodol, ac yn gallu ymateb i newid yn lefel y galw am wasanaeth.

Gwyddwn y bydd twf sylweddol yn nifer y bobl fregus sydd angen cefnogaeth wrth heneiddio, ac oedolion sy'n byw gyda chyflyrau iechyd cymhleth hir dymor. Yn unol ag amcanion Cynllun y Cyngor, byddwn yn:

1. Adolygu a moderneiddio'r dull o ddarparu gofal a chefnogaeth ar draws pobl hŷn, anabledd dysgu ac iechyd meddwl.
2. Gwella ac ehangu'r ddarpariaeth tai a chymorth ar gyfer pobl gydag anabledd dysgu.
3. Ehangu'r cyfleoedd i bobl allu derbyn gofal yn nes at eu cymunedau lleol.

Cynllun y Cyngor 2023-2028 Amcanion Strategol

Gweledigaeth Cynllun y Cyngor
yw:

'Creu Ynys Môn sy'n iach
a llewyrchus lle gall pobl
ffynnu.'

 [Cynllun y Cyngor 2023 - 2028 \(llyw.cymru\)](https://llyw.cymru)

Cynllun y Cyngor yw'r brif ddogfen sy'n ganolbwynt i'r penderfyniadau a wneir ar bob lefel; darparu fframwaith i gynllunio a gyrru blaenoriaethau yn eu blaen; siapio gwariant blynyddol; monitro perfformiad a chynnydd.

Wrth wraidd y cynllun mae ein dyhead i weithio gyda phreswylwyr, cymunedau a phartneriaid ar Ynys Môn i sicrhau'r gwasanaethau gorau posibl, gwella ansawdd bywyd ar gyfer pawb a chreu cyfleoedd ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Mae ei chwe phrif amcan yn adlewyrchu'r prif feysydd y dylai'r Cyngor ganolbwyntio arnynt.

Yr iaith
Gymraeg

Cynyddu cyfleoedd i ddysgu a defnyddio'r iaith.

Gofal
cymdeithasol a
Lles

Darparu'r gefnogaeth gywir ar yr amser iawn.

Addysg

Sicrhau darpariaeth effeithiol ar gyfer heddiw ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Tai

Sicrhau bod gan bawb yr hawl i alw rhywle'n gartref.

Economi

Hyrwyddo cyfleoedd i ddatblygu economi'r Ynys.

Newid
Hinsawdd

Ymateb i'r argyfwng, mynd i'r afael â newid a gweithio tuag at ddod yn sefydliad sero net erbyn 2030.

Cynllun y Cyngor 2023-2028 - Gwerthoedd

Mae gwerthoedd craidd y sefydliad yn sylfaen i Gynllun y Cyngor 2023-28, ac maent yn cael eu defnyddio i ddatblygu ac arwain gweledigaeth, cynlluniau strategol a gwasanaethau.

Parch

Rydym yn barchus ac yn ystyriol tuag at eraill waeth beth yw ein gwahaniaethau.

Cydweithio

Rydym yn gweithio fel tîm, gyda'n cymunedau a'n partneriaid i gyflawni'r canlyniadau gorau i bobl Ynys Môn.

Gonestrwydd

Rydym yn ymrwymedig i safonau uchel o ran ymddygiad ac uniondeb.

Hyrwyddo'r Cyngor a'r Ynys

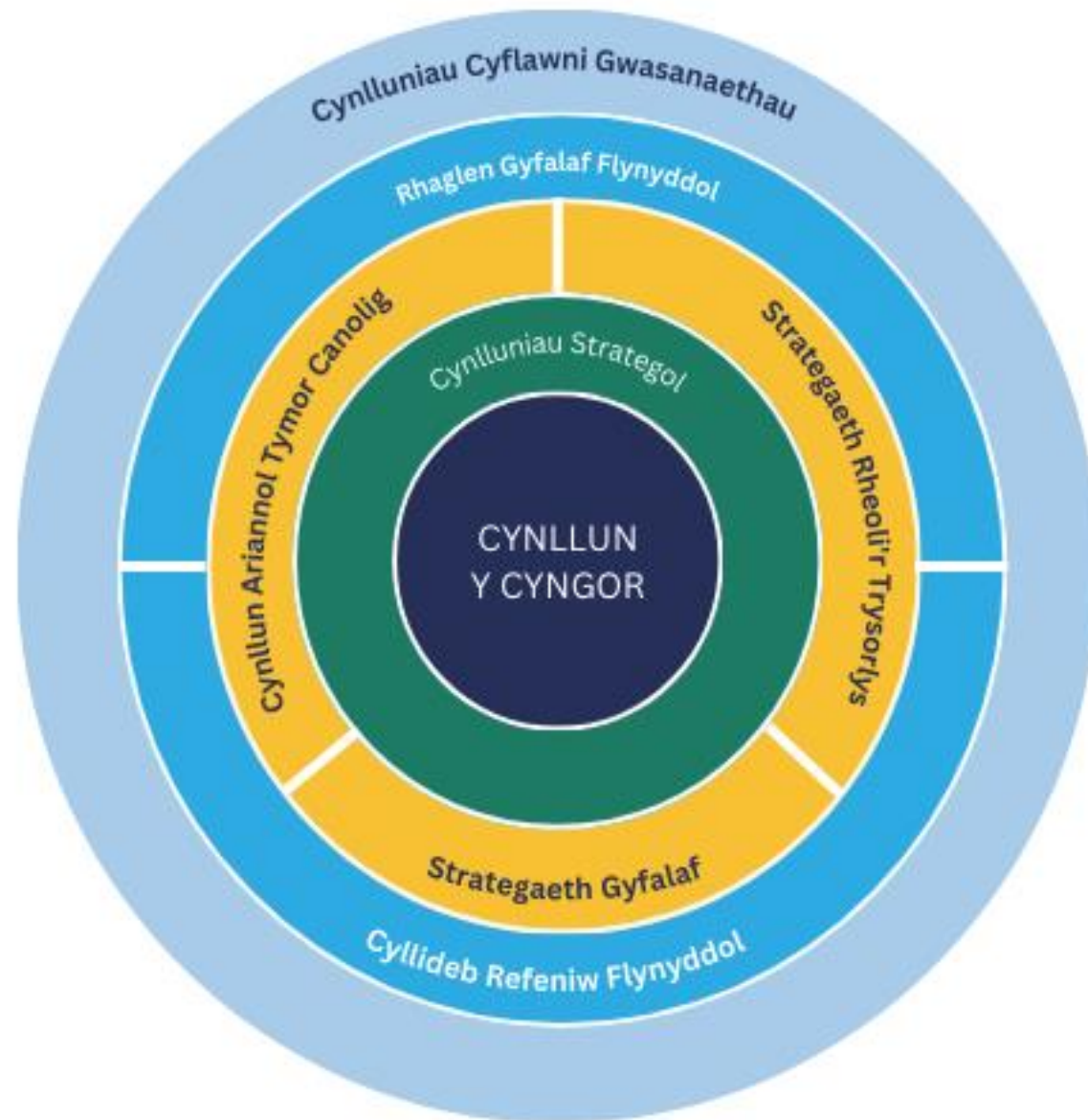
Rydym yn creu ymdeimlad o falchder wrth weithio i'r Cyngor ac yn cyflwyno delwedd gadarnhaol i'r Cyngor a'r Ynys.

Cylch strategol

Mae'r cylch strategol yn nodi'r cynlluniau sydd ar waith i sicrhau ein bod yn gallu cyflawni ein blaenoriaethau a'n hamcanion.

Mae'r cynllun hwn yn gynllun strategol allweddol sy'n cyd-fynd â Chynllun y Cyngor ac yn cyfrannu at gyflawni'r amcanion a'r weledigaeth strategol.

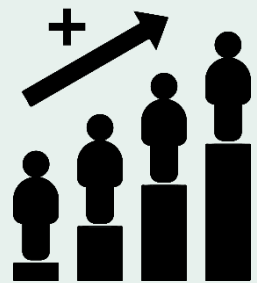
Poblogaeth Ynys Môn

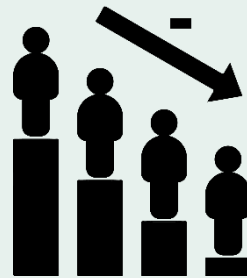
Mae poblogaeth Ynys Môn **wedi gostwng**.
(68,000 – cyfrifiad 2021).

Tydi'r gostyngiad ddim yn digwydd yn hafal ar draws pob oedran oherwydd tueddiadau mewnfudiad ac allfudiad.

Cynnydd yn y
boblogaeth hŷn,
dros 65 oed.

Gostyngiad yn y
boblogaeth weithiol
rhwng 18-50 oed.

Poblogaeth Ynys Môn

Rhwng 2011 a 2021
mae pob rhan o'r ynys wedi gweld
twf yn y boblogaeth dros 65.

Erbyn 2043 bydd 33% o
boblogaeth Ynys Môn
dros 65 oed o gymharu â
26% yng Nghymru.

Erbyn 2043 bydd 58% o
boblogaeth Cymru rhwng
16 a 65 i Gymharu â
52% yn Ynys Môn.

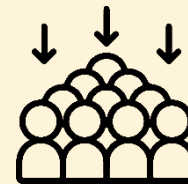
Goblygiadau i'r Cyngor

Mwy o bobl hŷn gyda chyflyrau hir dymor a
dementia angen cefnogaeth.

Gwariant ar wasanaethau yn gorfod cynyddu
i ofalu am boblogaeth hŷn.

Gweithlu lleol yn crebachu, llai o bobl oed
gweithio ar gael i ofalu am y boblogaeth hŷn.

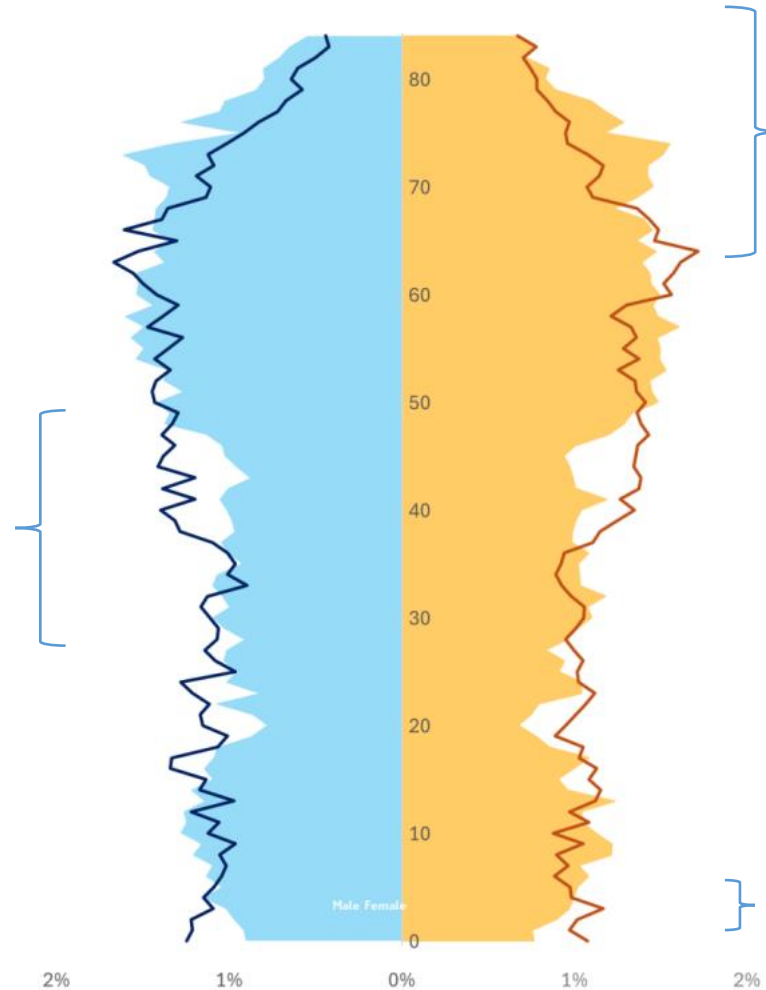
Tueddiadau Mudiad

Ffigyrau Cyfrifiad 2011 a 2021

Poblogaeth oed gwaith yn Gostwng

- Poblogaeth rhwng 18 a 50 yn Gostwng
- Poblogaeth rhwng 16 a 65 bellach ddim ond yn 56% (62% yng Nghymru)

2021- Gwryw
2011- Gwryw

Poblogaeth sy'n heneiddio

- Cynyddodd yr oedran canolrif yn Ynys Môn o 45 i 48 oed o'i gymharu â 42 yng Nghymru
- Mae poblogaeth 65+ wedi cynyddu bron i bumed
- A bellach yn cyfrif am 27% o gyfanswm y boblogaeth (22% yng Nghymru)
- Amcangyfrifir bod y nifer o bobl sy'n byw gyda dementia yn 1,300

Llai o blant dan 5

2021- Benyw
2011- Benyw

Darpariaeth Presennol

Lleoliadau Preswyl a Nyrsio

- 382 lleoliad preswyl a nyrsio
- 30% yn cael ei ddarparu'n uniongyrchol gan y Cyngor
- 70% trwy gomisiynu gan y sector annibynnol

Cartrefi preswyl y Cyngor

- 5 cartref preswyl
- 124 lleoliad preswyl
- 38 lleoliad preswyl EMI

Gofal cartref

- 414 o becynnau gofal cartref
- 80% trwy ddarparwyr preifat a'r gweddill gan y Cyngor

Anabledd Dysgu

- Cymorth yn y gymuned i tua 240 o bobl
- 25 o dai gyda chefnogaeth yn cartrefu 76 person
- Ystod o weithgareddau dydd gan y sector annibynnol a'r Cyngor
- Gweithwyr cefnogol yn y gymuned
- 2 Canolfan Ddydd
- Gwasanaethau ysbaid

Iechyd meddwl

- Cefnogaeth gymunedol ac mewn lleoliadau preswyl i bobl sy'n wynebu heriau Iechyd Meddwl

Meysydd blaenoriaeth allweddol

Rhoi'r cymorth cywir ar yr adeg gywir.

1. Cydweithio i fod yn ynys oed gyfeillgar – trwy weithgaredd ataliol.
2. Trawsnewid gweithgareddau dydd – parhau gyda symudiad positif i gynnal Gweithgareddau Dydd mewn lleoliadau cymunedol .
3. Gwasanaethau tai a chefnogaeth (anableddau dysgu) - rhaglen i uchafu a moderneiddio stoc 'Tai gyda Chefnogaeth' i sicrhau effeithiolrwydd.
4. Gwasanaeth ysbaid (anabledd dysgu) – adnabod a datblygu darpariaeth newydd pwrpasol.
5. Tai gofal ychwanegol - datblygu tai gofal ychwanegol er mwyn cynyddu'r cyfleon i bobl fyw yn annibynnol yn eu cymunedau yn hirach.
6. Cartrefi preswyl y cyngor – cyfeirio adnoddau staff a chyllid i ddarpariaethau fforddiadwy a mwy cost effeithiol sy'n cwrdd ag anghenion.
7. Datblygu gwasanaeth ariannol gynaliadwy

Cydweithio i fod yn ynys oed gyfeillgar

Pam mae hyn yn bwysig?

Mae creu ynys oed-gyfeillgar yn hanfodol ar gyfer creu cymuned gefnogol a chynhwysol i bawb.

Gyda twf ym mhoblogaeth hŷn yr Ynys, mae'n bwysig sicrhau bod unigolion yn gallu heneiddio'n dda a pharhau mor iach ac annibynnol a phosib.

Gall arwain at ganlyniadau iechyd gwell, mwy o ymgysylltiad cymdeithasol, a gwella lles cyffredinol y boblogaeth hŷn.

Yn ogystal, mae creu amgylchedd sy'n oed-gyfeillgar yn hyrwyddo cysylltiadau sy'n pontio'r cenedlaethau ac yn sicrhau y gall pobl o bob oed gymryd rhan weithredol mewn bywyd cymunedol.

Beth ydym ni'n mynd i'w wneud?

Ehangu a datblygu'r Rhwydwaith Oed-Gyfeillgar ar yr Ynys.

Ymgysylltiad effeithiol sy'n galluogi mynediad hwylus at wybodaeth. Sicrhau bod llais pobl hŷn yn cael ei glywed, ac yn dylanwadu ar bolisïau lleol a chenedlaethol.

Byddwn yn uchafu'r defnydd o adnoddau cymunedol a sicrhau bod adeiladau cymunedol yn hygyrch i gefnogi heneiddio'n dda.

Cydweithio gyda phartneriaid allweddol a mudiadau cymunedol i ddatblygu cyfleon ataliol er mwyn gwella iechyd a lles unigolion.

Lleihau unigrwydd ac ar wahanrwydd trwy gynnal digwyddiadau pontio'r cenedlaethau.

Sut ydym ni'n mynd i gyflawni hyn?

- ✓ Gweithio gyda mentrau cymdeithasol a busnesau lleol i gynnal ymgyrch codi ymwybyddiaeth o'r gwaith oed-gyfeillgar.
- ✓ Cynnal fforymau pobl hŷn, a 4 cyfarfod cyngor pobl hŷn ar draws yr Ynys yn flynyddol.
- ✓ Datblygu Hwb Pobl Hŷn, a Chanolfan Dementia Ynys Môn o fewn Canolfan Glanhwfa, Llangefni.
- ✓ Ehangu gwasanaeth 'Nifty 60s' sy'n canolbwyntio ar hyfforddiant ymwrthiant i leoliadau ar draws yr Ynys.
- ✓ Gweithgareddau pontio'r cenedlaethau o fewn hybiau a chartrefi gofal.

Trawsnewid gweithgareddau dydd

Pam mae hyn yn bwysig?

Yr amcan yw bod cynifer a phosib o weithgareddau'n cael eu darparu o leoliadau cymunedol (fel neuaddau, canolfannau hamdden a llyfrgelloedd) gan hyrwyddo cyfleoedd i bobl gydag Anabledd Dysgu gymryd rhan mewn gweithgareddau prif lif ac integreiddio ym mywyd pob dydd eu cymunedau.

Mae darpariaeth wedi canolbwyntio ar gludo pobl i adeiladau penodol i ymgymryd â gweithgareddau ffurfiol.

Mae gweithgaredd yn dilyn patrwm hanesyddol ac wedi ei ganoli o amgylch gwasanaethau ddydd yn hytrach na gweithgareddau dydd.

Beth ydym ni'n mynd i'w wneud?

Adolygu'r ddarpariaeth bresennol er mwyn cyfarch gofynion cymaint a phosibl o ddefnyddwyr mewn lleoliadau cymunedol trwy addasu trefniadau gofal.

Byddwn yn hyrwyddo'r defnydd o hybiau cymunedol lleol.

Ystyried pwrpas adnoddau mewnol er mwyn uchafu safon a gwella darpariaeth arbenigol.

Sut ydym ni'n mynd i gyflawni hyn?

- ✓ Ymgynghori gyda rhanddeiliaid lleol a thrafod trefniadau amgen ar gyfer defnyddwyr.
- ✓ Cydweithio gyda phartneriaid a mudiadau 3ydd sector.
- ✓ Cefnogi'r newid positif yn ardal Caerdybi o ddarparu gweithgareddau dydd o leoliadau cymunedol.
- ✓ Dysgu o brofiad defnyddwyr ac ymestyn gweithgareddau cymunedol i leoliadau eraill yn ystod 2024/25.
- ✓ Cydweithio gyda phartneriaid a mudiadau 3ydd sector i adnabod cyfleon lleol a gwneud y defnydd gorau o adnoddau cymunedol.

Gwasanaethau tai a chefnogaeth (anabledd dysgu)

Pam mae hyn yn bwysig?

Mae angen stoc tai addas sy'n cwrdd ag anghenion gydol oes unigolion.

Mae'r stoc Tai gyda Chefnogaeth wedi esblygu mewn ffordd ad-hoc dros y 30 mlynedd diwethaf, gydag ychydig o ystyriaeth i ofynion hir dymor ac anghenion unigolion wrth heneiddio.

Mae'r gefnogaeth yn cael ei ddarparu o 25 eiddo gwahanol, a phrin yw'r eiddo wedi ddylunio yn bwrpasol i ymateb i anghenion tenantiaid.

Angen gwella effeithlonrwydd ynni a chynladwyedd.

Beth ydym ni'n mynd i'w wneud?

Cwblhau dau ddatblygiad tai i roi cartef newydd i oddeutu 8 person:

- Safle y Mart - Y Fali
- Safle Penlan - Llangefni

Adnabod rhaglen ychwanegol o 3 eiddo addas i gwrdd a gofynion gydol oes defnyddwyr gwasanaeth.

Cyd-weithio gyda defnyddwyr a'i gofalwyr er mwyn blaen gynllunio i adnabod cyfleoedd eraill addas ac i ymgysylltu ran opsiynau posibl.

Creu mwy o gapasiti ac unedau o safon uwch.

Archwilio posibiliadau o ran ymgorffori technoleg yn is adeiladwaith eiddo er mwyn hwyluso goruchwyliaeth o bell a hybu annibyniaeth.

Sut ydym ni'n mynd i gyflawni hyn?

- ✓ Trwy gydweithio i adnabod cynlluniau pwrpasol o fewn datblygiadau tai newydd.
- ✓ Ymgysylltu gyda defnyddwyr ran natur y ddarpariaeth sydd ei angen ac adnabod modelau tai priodol at y dyfodol.
- ✓ Cynnal trafodaethau gyda darparwyr ran lefel y gofal ddylid ei ddarparu o wahanol leoliadau (isel, canolig, uchel).
- ✓ Trwy adolygu'r mewnbwn gofal fesul eiddo i ganfod cyfleoedd i addasu'r ddarpariaeth neu gefnogi mewn ffordd fwy cost effeithiol.
- ✓ Cymell darpariaeth fydd yn cwrdd ag ystod o anghenion gofal ar un safle ac yn cynnig amrywiaeth o gyfleoedd gan gynnwys opsiynau byw yn annibynnol.
- ✓ Sicrhau bod unedau byw wedi cynllunio er mwyn uchafu'r defnydd o dechnoleg fel larymau tan, larymau codwm a larymau crwydro i fonitro ac i arolygu fel bod unigolion yn ddiogel.

Gwasanaeth ysbaid (anabledd dysgu)

Pam mae hyn yn bwysig?

Uchelgais i gynnig cefnogaeth ysbaid o safon uchel gydag addasiadau pwrpasol er mwyn ymateb yn hyblyg i ystod eang o anghenion gofal.

Mae'r gwasanaeth ysbaid anableddau dysgu yn cael ei ddarparu o adeilad wedi ei gofrestru (Gradd 2), sy'n cyfyngu hygyrchedd, a'r gallu i gyflwyno mesurau ynni effeithiol.

Nid yw'r eiddo'n addas i hyrwyddo a meithrin annibyniaeth ac mae'r adnodd yn cael ei dan ddefnyddio ar adegau.

Beth ydym ni'n mynd i'w wneud?

Adnabod adeilad addas er mwyn gallu ail-leoli'r ddarpariaeth presennol a moderneiddio'r dull o gynnig ysbaid.

Adnabod lleoliad cyfleus fydd yn cynnig cyfleon i asesu, hyrwyddo a datblygu sgiliau byw yn annibynnol.

Ymgorffori technoleg o fewn is adeiladwaith y datblygiad er mwyn uchafu annibyniaeth unigolion sy'n defnyddio'r adeilad.

Sut ydym ni'n mynd i gyflawni hyn?

Trwy gydweithio i ganfod adeilad mwy addas er mwyn ail-leoli'r gwasanaeth gan sicrhau:

- ✓ Ystafelloedd gwely llawr gwaelod o faint gydag addasiadau priodol i ymateb i amrediad ehangach o anghenion gofal fydd yn caniatau amrywio'r pecyn cefnogaet.
- ✓ Sicrhau uned i hyrwyddo sgiliau byw yn annibynnol i asesu gallu unigolion ac adnabod lefel y gefnogaeth fydd ei angen yn well.
- ✓ Adnabod lleoliad fydd yn cefnogi integreiddio gyda gwasanaethau eraill a darparu cyfle i unigolion symud ymlaen i fyw yn annibynnol ar ôl asesiad trylwyr.
- ✓ Defnyddio technoleg i leihau risgiau ac ymyrraethau er mwyn cefnogi'r amcan o hyrwyddo annibyniaeth.

Tai gofal ychwanegol

Pam mae hyn yn bwysig?

Mae llwyddiant y tai gofal ychwanegol yn Penucheldre yng Nghaergybi a Hafan Cefni yn Llangefni wedi gosod cynsail gadarn.

Mae'r datblygiadau yn boblogaidd a galw cyson am lety. Mae'r Adran eisiau hyrwyddo annibyniaeth a darparu cefnogaeth o ansawdd sy'n:

- cynnig gofal o safon uchel a rhoi sylw personol i ddefnyddwyr gan hyrwyddo annibyniaeth ac urddas.
- darparu amgylchedd byw cyfforddus a diogel gydag addasiadau i gwrdd â gofynion gofal fydd yn gallu dygymod gyda newid mewn amgylchiadau.
- cynnig gwasanaeth safonol ac effeithlon o gymharu gydag opsiynnau eraill.

Beth ydym ni'n mynd i'w wneud?

Tra bod y datblygiadau presennol yn gwasanaethu Gogledd Orllewin a chanol yr Ynys mae'r angen yn bodoli am dai gofal ychwanegol i wasanaethu rhan deheuol yr Ynys.

Cynnig cyfleoedd fydd yn lleihau dibynniaeth ar wasanaethau ac osgoi ymyrraethau mwy dwys.

Ymgorffori technoleg o fewn is adeiladwaith pob datblygiad er mwyn caniatáu i bobl fyw ei bywyd yn y ffordd maent yn ddymuno byw ac uchafu annibyniaeth.

Sut ydym ni'n mynd i gyflawni hyn?

- ✓ Sefydlu Tai Gofal Ychwanegol ym Mhorthaethwy.
- ✓ Cyd leoli gwasanaeth a chefnogaeth ar un safle.
- ✓ Creu gofod fydd yn cefnogi pobl i gadw annibyniaeth mewn awyrgylch wahanol.
- ✓ Sicrhau bod unedau byw wedi cynllunio er mwyn uchafu'r defnydd o dechnoleg fel larymau tan, larymau codwm a larymau crwydro i fonitro unigolion ac i arolygu ei bod yn ddiogel.

Cartrefi preswyl y Cyngor

Pam mae hyn yn bwysig?

Mae cartrefi preswyl y Cyngor angen:

- parhau i gynnig gofal o safon uchel a rhoi sylw personol ac unigol i breswylwyr gan hyrwyddo annibyniaeth ac urddas.
- cynnal amgylchedd byw cyfforddus a diogel fydd yn gallu dygymod gyda newid mewn amgylchiadau.
- ymateb i ystod eang o anghenion gofal ac i gefnogi pobl gyda gofynion arbennigol yn arbennig dementia.
- darparu gwasanaeth safonol ac effeithlon o gymharu gydag opsiynnau eraill.
- Sicrhau llety cyfforddus, cynaliadwy ac ynni effeithlon.

Beth ydym ni'n mynd i'w wneud?

Mae adolygiad cynaliadwyedd o gartrefi'r cyngor wedi adnabod cyfyngiadau hir dymor ac mae'n allweddol trafod a chytuno ar ffordd ymlaen.

Rhaid i'r Cyngor allu cwrdd gydag anghenion preswylwyr mewn ffordd sy'n parchu eu hurddas. Heb fuddsoddi i wella safon mae pryder ynglŷn â gallu i gwrdd a gofynion at y dyfodol gan fod disgwyliadau a gofynion cofrestru wedi newid.

Gweithio at ddargyfeirio adnoddau (staff a chyllid) i ddarpariaethau fwy cost effeithiol sy'n ymateb i anghenion gwasanaeth dros y 30 mlynedd nesaf.

Ystyried sut allwn ymateb i ofynion pobl a sut allwn hyfforddi staff i ddefnyddio technoleg newydd er mwyn hybu annibyniaeth ac ymateb i sefyllfaoedd o risg.

Sut ydym ni'n mynd i gyflawni hyn?

- ✓ Creu uned breswyl newydd fel rhan o'r datblygiad tai gofal ychwanegol ym Mhorthaethwy.
- ✓ Gwella safon adnoddau presennol fel bod cyflenwad addas er mwyn cwrdd a gofynion gofal amrywiol ac i ddiogelu lles pobl at y dyfodol.
- ✓ Sicrhau darpariaeth sy'n addas ar gyfer unigolion gyda phroblemau'r cof.
- ✓ Sicrhau bod technoleg yn cael ei gynllunio a'i ymgorffori wrth adeiladu datblygiadau newydd er mwyn lleihau risgiau, hybu annibyniaeth a chaniatáu darpariaeth gofal effeithiol ac effeithlon.

Datblygu gwasanaeth ariannol gynaliadwy

Pam mae hyn yn bwysig?

Oherwydd pwysau demograffeg a chynnydd mewn galw bydd pwysau ar adnoddau yn parhau. Rhaid hefyd sicrhau ein bod yn buddsoddi i gynnal ansawdd ein gwasanaethau.

Byddwn yn gweithredu i geisio sicrhau fod gwasanaethau yn gynaliadwy trwy uchafu incwm a chyfleoedd i ddenu adnoddau allanol.

Beth ydym ni'n mynd i'w wneud?

Sicrhau fod gwasanaethau yn ddeniadol ac o ansawdd uchaf.

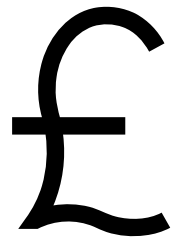
Gweithredu i ddenu grantiau a chymorth allanol.

Lleihau costau gan ddefnyddio adnoddau yn fwy effeithiol a bod mor ynni effeithiol a phosib.

Uchafu incwm trwy gryfhau systemau ac uchafu incwm unigolion trwy hyrwyddo budd-daliadau lles.

Sut ydym ni'n mynd i gyflawni hyn?

- ✓ Uchafu safon adnoddau presennol fel bod cyflenwad addas er mwyn cwrdd a gofynion gofal amrywiol ac i ddiogelu lles pobl at y dyfodol. Cynnal ac uchafu safon gwasanaethau.
- ✓ Sicrhau fod adnoddau yn cael eu canolbwyntio lle mae angen uchaf.
- ✓ Adnabod buddsoddiadau cyfalaf fydd yn help i arbed costau.
- ✓ Gwella systemau a hwyluso casglu incwm.

Llywodraethiant: Monitro a Gwerthuso

Bydd grwpiau cyflawni yn cael eu sefydlu i arwain ar gynlluniau unigol fydd yn cwrdd yn fisol.

Bydd trefniadau llywodraethiant cadarn i adolygu cynnydd a sicrhau bod amcanion y cynllun strategol yn cael eu gwireddu.

Bydd y trefniadau'n sicrhau eglurder, atebolrwydd, cydymffurfiaeth a bydd strwythur i fonitro cynnydd yn effeithiol.

Bydd cynnydd yn cael ei adolygu'n chwarterol ac adroddiadau'n roi crynodeb o'r gweithgareddau, canlyniadau/ effaith ac i amlygu llwyddiannau a materion sydd angen sylw.

Bydd adroddiad blynyddol a chyfle i adolygu blaenoriaethau'r Cynllun Strategol yn flynyddol.

Templed ar gyfer Asesu'r Effaith ar Gydraddoldeb (gan gynnwys yr iaith Gymraeg a'r Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol) Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg / This document is also available in English.

Fersiwn	Dyddiad	Crynodeb o'r newidiadau
1	01/03/2024	Drafft cyntaf
2	28/10/2024	Terfynol

Cam 1: Y Cefndir	
1 - Beth sy'n cael ei asesu?	Yr effaith ar gydraddoldeb yn deillio o feysydd blaenoriaeth allweddol y Gwasanaeth Oedolion fel y disgrifir yng Nghynllun Strategol Moderneiddio'r Gwasanaeth Oedolion 2024-2029.
2 - Ydy'r cynnig yma'n un newydd neu un sy'n bodoli eisoes?	Mae Cynllun Strategol Moderneiddio'r Gwasanaeth Oedolion 2024-2029 yn amlinellu blaenoriaethau allweddol y gwasanaeth. Mae'r blaenoriaethau yn adeiladu ar sylfaen y gwaith sydd eisoes yn mynd yn ei flaen ac yn ymateb i'r heriau a ragwelir dros y blynyddoedd nesaf.
3 - Beth yw nodau a phwrpas y cynnig yma?	Mae Cynllun y Cyngor 2023-2028, yn cadarnhau ymrwymiad i ofal cymdeithasol a llesiant, ac mae'n amserol adnabod sut allwn foderneiddio er mwyn parhau i gyflawni'n effeithiol ac effeithlon.

Cam 1: Y Cefndir		
	Bwriad y Cynllun Strategol yw cadarnhau cyfeiriad cadarn a chlr gan amlinellu camau pendant ar gyfer ymateb i'r heriau ac i drawsffurfio a moderneiddio elfennau o'r gwasanaeth fel ei bod yn addas ar gyfer y dyfodol.	
4 - Pwy sydd yn gyfrifol am y cynnig sy'n cael ei asesu?	Pennaeth Gwasanaeth Oedolion	
5 - Pwy yw'r swyddog arweiniol ar gyfer cynnal yr asesiad yma?	Pennaeth Gwasanaeth Oedolion	
6 - Pwy arall sy'n cymryd rhan yn yr asesiad yma?	Rheolwr Trawsnewid a Datblygu – Gwasanaeth Oedolion	
7 - Oes yna gyswllt rhwng y cynnig yma a meysydd gwaith eraill? Er enghraifft, oes yna unrhyw gynigion neu bolisiau eraill y dylid eu cymryd i ystyriaeth wrth asesu'r effaith?	<ul style="list-style-type: none"> • Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2014 • Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. • Cynllun y Cyngor 2022-2028. 	
8 - Ydy'r cynnig yn berthnasol i sut mae'r Awdurdod yn cydymffurfio â dyletswydd gyffredinol y sector gyhoeddus mewn perthynas â phobl a warchodir gan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010? Fel rheol, mae unrhyw cynnig sy'n cael effaith ar bobl yn debygol o fod yn	Dileu camwahaniaethu ac aflonyddu	Ydi
	Hyrwyddo cyfleoedd cyfartal	Ydi
	Meithrin perthynas dda	Ydi
	Diogelu hyrwyddo hawliau dynol	Ydi

Cam 1: Y Cefndir		
berthnasol ar draws pob grŵp a warchodir.		
9 - Ydy'r cynnig yn benderfyniad strategol? Os hynny, mae'r Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol yn berthnasol - gweler atodiad 1.	Ydy	
10 - Pwy fyddai'n cael eu heffeithio gan y cynnig/ion (yn negyddol neu'n gadarnhaol, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol)? Os yw'r penderfyniad yn un strategol , sicrhewch eich bod yn ystyried yn benodol a fyddai'r cynnig yn effeithio mwy ar bobl sy'n byw mewn amgylchiadau economaidd cymdeithasol llai ffafriol nag eraill yn yr un gymdeithas (gweler atodiad 1).	<ul style="list-style-type: none"> • Pob person dros 18 oed (Oedolyn) sy'n trigo ar Ynys Môn sy'n derbyn cefnogaeth neu wasanaeth gan yr Adran Oedolion nawr neu yn y dyfodol. • Darparwyr Allanol. • Mudiadau trydydd sector. • Staff Gwaith Cymdeithasol Cyngor Sir Ynys Môn. 	

Cam 2.1: Casglu gwybodaeth – Safonau'r Gymraeg a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011	
11 - A yw'r cynnig yma'n sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg yn unol â Pholisi Iaith Gymraeg y Cyngor Sir?	<p>Ni ddylai'r cynllun strategol gael effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg.</p> <p>Mae'r Cyngor yn ymroddedig i ddarparu gwasanaeth dwyieithog yn y Gymraeg a'r Saesneg ar draws ei holl wasanaethau. Rydym yn hyrwyddo dull rhagweithiol i wneud cynnig yn yr Iaith Gymraeg yn unol â fframwaith strategaeth 'Mwy na Geiriau' Llywodraeth Cymru. Rydym yn sicrhau ein bod yn cydymffurfio gyda</p>

Cam 2.1: Casglu gwybodaeth – Safonau'r Gymraeg a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011	
	Chynllun iaith Gymraeg y Cyngor wrth drefnu a darparu ein gwasanaethau cymdeithasol.
12 - Oes cyfle yma i gynnig mwy o gyfleoedd i bobl ddysgu a / neu ddefnyddio'r Gymraeg yn eu bywydau bob dydd?	<p>Mae nifer uchel o ddefnyddwyr gwasanaeth yn siaradwyr Cymraeg. Mi fydd ystyriaeth yn cael ei roi i anghenion ieithyddol er mwyn sicrhau bod defnyddwyr gwasanaeth yn cael cyfathrebu gyda ni mewn iaith o'i dewis nhw.</p> <p>Mae gofyn yn barod mewn lle bod pob darparwr (mewnol ac allanol) yn darparu gwasanaethau yn y Gymraeg a'r Saesneg ac yn bod yn ddiwylliannol sensitif.</p>
13 – A fydd y maes gwaith hwn yn gwneud cynnig rhagweithiol i ddarparu gwasanaethau yn Gymraeg i ddefnyddwyr?	Mae'r gwasanaeth yn barod yn cynnig gwasanaethau yn y Gymraeg ac mi fydd y Cynllun Strategol Moderneiddio Gwasanaeth Oedolion yn cefnogi parhau i gynnig darpariaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg.
14 – A fydd y cynnig hwn yn debygol o warchod a hyrwyddo'r Gymraeg o fewn y gymuned?	Mi fydd ystyriaeth yn cael ei roi i anghenion ieithyddol er mwyn sicrhau bod defnyddwyr gwasanaeth yn cael cyfathrebu gyda ni mewn iaith o'i dewis nhw.
<p>Er mwyn eich cynorthwyo i ateb y cwestiynau uchod, mae'r Canllawiau Asesu Effaith corfforaethol yn rhestru cyfres o gwestiynau y dylid eu hystyried wrth edrych sut bydd cynigion yn effeithio ar yr iaith Gymraeg yn gyffredinol. Bydd y graddau mae'r cwestiynau hyn yn berthnasol yn dibynnu ar y cynnig dan sylw. Fodd bynnag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Os ydych yn edrych ar sut fyddai prif bolisiâu, strategaethau, cynlluniau neu ganllawiau'r Cyngor yn effeithio ar y Gymraeg; neu • Os yw eich ymateb cychwynnol i'r cwestiynau uchod yn codi unrhyw bryderon neu dystiolaeth i awgrymu y byddai'r cynnig yn trin yn Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg neu'n effeithio'n negyddol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg; <p>dylid cynnal asesiad mwy cynhwysfawr o'r effaith ar y Gymraeg. Mae templed ar wahân ar gael ar Monitor. Mae dogfen gyngor arferion da Comisiynydd y Gymraeg hefyd ar gael ar MonITor i'ch cynorthwyo ymhellach .</p>	

Cam 2.2: Casglu gwybodaeth – Deddf Hawliau Dynol 1998	
15 - Oes yna unrhyw faterion sydd angen ystyriaeth o ran Hawliau Dynol? Os oes, beth yw'r materion yma? Er enghraifft, a fyddai'r cynnig yn arwain at fethu a diogelu'r hawl i breifatrwydd?	Gall newid y ffordd y mae gwasanaeth yn cael ei ddarparu gael effaith ar hawliau unigolion. Fodd bynnag, does dim gofyn am benderfyniad ynglŷn ag unrhyw gynllun penodol ar hyn o bryd. Cynllun Strategol yw'r ddogfen dan ystyriaeth sy'n amlinellu cyfeiriad strategol y Gwasanaeth Oedolion ar gyfer moderneiddio a gwella darpariaethau. Bydd asesiad cydraddoldeb pellach yn cael ei gynnal mewn perthynas â chynlluniau unigol lle bod hyn yn berthnasol.

Cam 2.3: Casglu Gwybodaeth – Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015		
16 - Ydi cynnig yn cyflawni unrhyw rai o'r saith nod llesiant cenedlaethol a amlinellir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015? (Mae disgrifiadau o'r nodau llesiant wedi'u rhestru yn Atodiad 3)	Cymru lewyrchus	
	Cymru gydnerth	Ydi – cefnogi cymunedau i fod yn gynhwysol.
	Cymru iachach	Ydi – cefnogi pobl gydag gael mynediad at weithgareddau amrywiol er bydd llesiant corfforol a meddyliol.
	Cymru sy'n fwy cyfartal	
	Cymru o gymunedau cydlynus	
	Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	
	Cymru sy'n gyfrifol ar lefel byd-eang	

Cam 2.4: Casglu Gwybodaeth – Ymgysylltu / Ymgynghori / Tystiolaeth / Llenwi Bylchau o ran gwybodaeth Gweler y rhestr wirio cyn ymgysylltu ac ymgynghori, sydd ar gael ar MonITor	
17 - Beth sydd wedi cael ei wneud hyd yn hyn o ran ymgysylltu ac ymgynghori mewn perthynas â'r cynnig yma?	Mae swyddogion o'r Adran Oedolion wedi ymgysylltu gyda defnyddwyr gwasanaeth / rhieni a gofalwyr (gweithgareddau dydd anabledd dysgu) yn ardal Caergybi er mwyn casglu barn pobl ynglŷn â'r gweithgareddau sy'n cael eu cynnig, y lleoliadau presennol sy'n cynnig y gweithgareddau, a dymuniadau pobl i'r dyfodol ar gyfer datblygu gweithgareddau.
18 – Pa wybodaeth arall ydych chi wedi ei ddefnyddio fel rhan o'ch asesiad? Rhestrwch unrhyw adroddiadau, gwefannau ayyb a ddefnyddiwyd yma a chynnwys y dystiolaeth berthnasol a gafwyd yn y tabl yng Ngham 3 isod.	Dim
19 - Oes yna unrhyw fylchau yn y wybodaeth a gasglwyd hyd yma? Os oes, sut fydd y rhain yn cael sylw?	Na

Cam 3: Asesu'r effaith debygol ac adnabod camau lliniaru

20 - Nodwch isod unrhyw effaith debygol o safbwynt cydraddoldeb ar y grwpiau unigol, ynghyd ag adnabod pa gamau gellir eu cymryd i leihau neu wella'r effeithiau yma. *Er mwyn penderfynu natur yr effaith debygol, dewiswch un o'r canlynol os gwelwch yn dda - **Negyddol / Cadarnhaol / Dim effaith**

Y grŵp / a warchodir	*Yr effaith debygol	Manylion am yr effaith (gan gynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau)	Camau i liniaru effaith negyddol
Oed	Cadarnhaol	Mae'r Gwasanaeth ar fwriad gwella'r gefnogaeth sydd ar gael i oedolion ar yr Ynys trwy foderneiddio gwasanaethau.	
Anabledd	Cadarnhaol	Mae'r Gwasanaeth ar fwriad gwella'r gefnogaeth sydd ar gael i bobl gydag Anabledd Dysgu ar yr Ynys trwy foderneiddio gwasanaethau.	
Rhyw	Dim effaith		
Newid Rhyw	Dim effaith		
Beichiogrwydd a Mamolaeth	Dim effaith		
Hil / Ethnigrwydd / Cenedligrwydd	Dim effaith		
Crefydd neu Gred	Dim effaith		
Cyfeiriadedd Rhywiol	Dim effaith		
Priodas neu bartneriaeth sifil	Dim effaith		
Yr iaith Gymraeg	Dim		
Hawliau Dynol	Cadarnhaol	Mae'r newid yn un cadarnhaol o ran cynyddu'r gefnogaeth a'r cyfleoedd i bobl aros ac integreiddio yn eu cymunedau.	

Y grŵp / a warchodir	*Yr effaith debygol	Manylion am yr effaith (gan gynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau)	Camau i liniaru effaith negyddol
Unrhyw fater perthnasol arall	Dim		
<p>Mae cysylltiadau clir rhwng materion cydraddoldeb a materion economaidd-gymdeithasol. Gall camwahaniaethu achosi anfantais economaidd-gymdeithasol yn uniongyrchol. Os daw unrhyw faterion o'r fath yn amlwg wrth asesu materion sydd ddim yn rai strategol, dylid rhoi ystyriaeth ddyledus iddynt a'u cofnodi o dan y grŵp gwarchodedig perthnasol, neu o dan 'unrhyw fater perthnasol arall' uchod.</p>			

Cwblhewch y rhan yma os yw'r cynnig yn fater strategol (gweler atodiad 1)			
Y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol	*Yr effaith debygol	Manylion am yr effaith (gan gynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau)	Camau i liniaru effaith negyddol
A yw'r cynnig yn debygol o achosi anghydraddoldebau o ran canlyniadau o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol?	Dim effaith		

Cam 4 – Canlyniad yr asesiad

Mae pedwar canlyniad posibl – cadwch y rhain mewn cof wrth gwblhau’r rhan nesaf:

- **Canlyniad 1: Dim newid mawr** - Mae’r asesiad yn dangos bod y cynnig yn gadarn; nid oes unrhyw botensial am wahaniaethu nac effaith niweidiol. Cymerwyd pob cyfle i hyrwyddo cydraddoldeb.
- **Canlyniad 2: Addasu’r cynnig** - Mae’r asesiad yn amlygu problemau posibl neu gyfleoedd a fethwyd. Addaswch y cynnig i oresgyn rhwystrau neu hyrwyddo cydraddoldeb yn well.
- **Canlyniad 3: Parhau â’r cynnig** - Mae’r asesiad yn amlygu’r potensial am effaith niweidiol neu gyfleoedd a fethwyd i hyrwyddo cydraddoldeb. Amlinellwch yn glir y cyfiawnhad dros barhau ag ef. Dylai’r cyfiawnhad gael ei gynnwys yn yr asesiad a rhaid iddo fod yn unol â’r ddyletswydd i roi ystyriaeth briodol. Ar gyfer y cynigion perthnasol pwysicaf, bydd angen rhesymau cymhellol.
- **Canlyniad 4: Atal a dileu’r cynnig** - Mae’r cynnig yn dangos gwahaniaethu anghyfreithlon gwirioneddol neu bosibl. Rhaid ei atal a’i ddileu neu ei newid. (Mae’r codau ymarfer a’r arweiniad ar bob un o ddyletswyddau’r sector cyhoeddus ar wefan y Comisiwn yn darparu gwybodaeth am yr hyn sy’n gyfystyr â gwahaniaethu anghyfreithlon)

Cam 4 – Canlyniad yr asesiad	
21 - Nodwch y prif effeithiau sydd wedi cael eu hadnabod a sut y bwriedir lliniaru’r effeithiau negyddol o ran cydraddoldeb, yr iaith Gymraeg ac, os yn berthnasol, anfantais economaidd-gymdeithasol (sef crynodeb o’r tabl/a’u yng ngham 3).	Dim effeithiau negyddol wedi eu hadnabod.

Cam 4 – Canlyniad yr asesiad	
22 - Disgrifiwch unrhyw weithredu a wnaed, neu a fwriedir, i wneud y mwyaf o hyrwyddo cydraddoldeb a'r iaith Gymraeg, nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ac, os yn berthnasol, i sicrhau gwell canlyniadau i'r rhai sy'n wynebu anfantais economaidd.	Bydd asesiadau cydraddoldeb pellach yn cael eu cynnal lle bo hyn yn briodol mewn perthynas â chynlluniau penodol sy'n cael eu datblygu ar sail y Cynllun Strategol sydd dan ystyriaeth.
23 - A fyddai unrhyw elfen o'r cynnig yn mynd yn groes i nodau llesiant Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015?	Na
24 - A oes angen edrych ar beth y gellid eu gwneud yn wahanol, neu ail-ystyried y cynnig yn gyfan gwbl, o ganlyniad i gynnal yr asesiad yma? (Gallai tystiolaeth o effaith negyddol wneud y cynnig yn anghyfreithlon. Os rydych chi wedi adnabod effaith negyddol, dylid ystyried os oes modd cario 'mlaen gyda'r cynnig ar yr adeg yma).	Na
25 - Oes yna strategaeth ar gyfer delio gydag unrhyw effeithiau sydd ddim yn anghyfreithlon ond nid oes modd eu hosgoi nag eu lliniaru?	Mae anghenion pob person, a'r ffordd orau i gwrdd â'r anghenion hyn yn cael eu trafod a'u cytuno gyda nhw.
26 - A fydd y cynnig yn cael ei fabwysiadu / anfon ymlaen am gymeradwyaeth? Pwy fydd yn gwneud y penderfyniad?	Mi fydd y Cynllun Strategol Moderneiddio'r Gwasanaeth Oedolion yn cael ei gymeradwyo gan y Pwyllgor Gwaith.
27 - Oes yna drefniadau monitro mewn lle? Beth yw'r trefniadau hynny?	Bydd Tîm Rheoli'r Adran Oedolion yn goruchwyllo pob cynllun sy'n deillio o'r saith maes blaenoriaeth, yn ogystal â nodi materion sydd angen eu gweithredu.

Cam 5 – Cynllun Gweithredu

Rhowch fanylion yma am unrhyw weithrediadau sydd wedi'u cynllunio yn dilyn cwblhau'r asesiad. Dylid cynnwys unrhyw newidiadau a wnaed i leihau neu ddileu effaith negyddol tebygol neu wirioneddol, ynghyd ag unrhyw drefniadau i gasglu data neu wneud gwaith ymchwil pellach

Cyf	Gweithrediadau arfaethedig	Swyddog arweiniol	Amserlen

Atodiad 1 - Cymru Fwy Cyfartal - Y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol

Beth yw'r Ddyletswydd?

Nod cyffredinol y ddyletswydd yw sicrhau gwell canlyniadau i'r rheini sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol. Wrth wneud penderfyniadau strategol megis penderfynu ar flaenoriaethau a gosod amcanion, rhaid rhoi sylw dyledus i'r angen i leihau anghydraddoldebau o ran canlyniadau sy'n gysylltiedig ag anfantais economaidd-gymdeithasol.

Pwy sydd yn debygol o brofi anfantais economaidd-gymdeithasol?

Gall anfantais economaidd-gymdeithasol fod yn anghymesur mewn 'cymunedau buddiant' a hefyd mewn 'cymunedau lle', gan arwain at fwy o anghydraddoldeb o ran canlyniadau, ac mae croestoriad o'r ddau yn gallu dwysau hynny:

Cymunedau buddiant - grwpiau sydd â phrofiad cyffredin, ee bod yn ddigartref; neu bobl sydd â'r un hunaniaeth, ee unig rieni, gofalwyr. Hefyd pobl sy'n rhannu un neu fwy o'r nodweddion gwarchoddedig a restrir yn Neddf Cydraddoldeb 2010.

Cymunedau lleoedd - pobl sy'n gysylltiedig â'i gilydd oherwydd lle maent yn byw, yn gweithio, yn ymweld ag ef neu'n treulio cryn dipyn o'u hamser yno.

Croestoriad - yn ei hanfod, mae croestoriadedd yn ymwneud â deall sut y mae nodweddion fel rhyw, hil neu ddsbarth yn gallu rhyngweithio ac arwain at brofiad ac anfantais unigryw mewn sefyllfa benodol. Ni ellir, ac ni ddylid deall mathau penodol o wahaniaethu ar wahân i'w gilydd. Mae mabwysiadu agwedd wirioneddol groestoriadol yn sicrhau nad yw hynny'n digwydd.

Pa bryd fydd y Ddyletswydd yn berthnasol?

Wrth wneud **penderfyniadau strategol**. Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu rhai enghreifftiau o benderfyniadau strategol (nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr):

- Cyfeiriad a bwriad strategol
- Strategaethau a ddatblygwyd mewn Byrddau Partneriaethau Rhanbarthol a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus sy'n effeithio ar swyddogaethau cyrff cyhoeddus.
- Cynlluniau tymor canolig i dymor hir (er enghraifft, cynlluniau corfforaethol, cynlluniau darparu a gwella gwasanaethau)
- Pennu amcanion (er enghraifft, amcanion llesiant, amcanion cydraddoldeb, strategaeth y Gymraeg)
- Newid a datblygu gwasanaethau cyhoeddus
- Cynllunio ariannol strategol
- Penderfyniadau ynghylch caffael a chomisiynu
- Datblygu polisiau strategol.

Mae canllawiau penodol o ran y Ddyletswydd hon ar gael ar wahân ar MonITor.

Atodiad 2 – Hawliau Dynol

Hawliau a rhyddid i bob unigolyn yw hawliau dynol, gwaeth beth yw eu cenedligrwydd nag eu dinasyddiaeth. Mae yna 16 o hawliau sylfaenol yn y Ddeddf Hawliau Dynol - i gyd wedi'u cymryd o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol. At bwrpas y Ddeddf, fe gyfeirir atynt fel 'Hawliau'r Confensiwn'. Fe'u rhestrir isod:

(Cyflwyniad yw Erthygl 1 – nid yw wedi'i ymgorffori yn y Ddeddf Hawliau Dynol)

Erthygl 2: Yr hawl i fywyd

Erthygl 3: Gwahardd artaith

Erthygl 4: Gwahardd caethwasiaeth a llafur gorfodol

Erthygl 5: Yr hawl i ryddid a diogelwch

Erthygl 6: Yr hawl i dreial teg

Erthygl 7: Dim cosb heb gyfraith

Erthygl 8: Hawl i barch at fywyd preifat a theuluol

Erthygl 9: Rhyddid meddwl, cydwybod a chrefydd

Erthygl 10: Rhyddid mynegiant

Erthygl 11: Rhyddid cymdeithasiad ac ymgynnull

Erthygl 12: Yr hawl i briodi

Erthygl 14: Gwahardd gwahaniaethu

Erthygl 1 o Brotocol 1: Diogelu eiddo

Erthygl 2 o Brotocol 1: Hawl i gael addysg

Erthygl 3 o Brotocol 1: Hawl i etholiadau rhydd

Erthygl 1 o Brotocol 13: Diddymu'r gosb eithaf

Atodiad 3 – Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Mae'r Ddeddf hon yn ymwneud â gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae angen i gyrff cyhoeddus wneud yn siŵr eu bod yn ystyried yr effaith a gaiff eu penderfyniadau ar bobl sy'n byw eu bywydau yng Nghymru yn y dyfodol. Mae'r ddeddf yn pennu saith o nodau llesiant:

Cymru lewyrchus:

Cymdeithas arloesol, gynhyrchiol, carbon isel sy'n cydnabod y terfynau sydd ar yr amgylchedd byd-eang ac sydd, o ganlyniad, yn defnyddio adnoddau mewn modd effeithlon a chymesur (gan gynnwys gweithredu ar newid yn yr hinsawdd); ac sy'n datblygu poblogaeth fedrus ac addysgedig mewn economi sy'n cynhyrchu cyfoeth ac yn cynnig cyfleoedd cyflogaeth, gan ganiatáu i bobl fanteisio ar y cyfoeth a gynhyrchir drwy gael gafael ar waith addas.

Cymru gydnherth:

Cenedl sy'n cynnal ac yn gwella amgylchedd naturiol bioamrywiol gydag ecosystemau iach gweithredol sy'n cynnal cydnherthedd cymdeithasol, economaidd ac ecolegol ynghyd â'r gallu i addasu i newid (er enghraifft newid yn yr hinsawdd).

Cymru iachach:

Cymdeithas lle mae llesiant corfforol a meddyliol pobl cystal â phosibl a lle deallir dewisiadau ac ymddygiadau sydd o fudd i ieuchyd yn y dyfodol.

Cymru sy'n fwy cyfartal:

Cymdeithas sy'n galluogi pobl i gyflawni eu potensial ni waeth beth fo'u cefndir neu eu hamgylchiadau (gan gynnwys eu cefndir a'u hamgylchiadau cymdeithasol-economaidd).

Cymru o gymunedau cydlynus:

Cymunedau atyniadol, hyfyw a diogel sydd â chysylltiadau da.

Cymru â diwylliant bywiog le mae'r Gymraeg yn ffynnu:

Cymdeithas sy'n hyrwyddo ac yn gwarchod diwylliant, treftadaeth a'r Gymraeg ac sy'n annog pobl i gyfranogi yn y celfyddydau, a chwaraeon a gweithgareddau hamdden.

Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang:

Cenedl sydd, wrth iddi wneud unrhyw beth i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, yn ystyried a allai gwneud peth o'r fath gyfrannu'n gadarnhaol at lesiant byd-eang.